

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าด้านวัตถุ วิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และค่านิยมที่เปลี่ยนแปลง เป็นไปอย่างรวดเร็ว สภาพดังกล่าวทำให้บุคคลต้องปรับตัวเพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิต เกิดความวิตกกังวล เกิดความสับสนในบทบาทหน้าที่ เกิดความคับข้องใจ เกิดความขัดแย้งในการเลือกหรือตัดสินใจ ตลอดจนขัดแย้งทั้งกับตนเองและบุคคลที่เกี่ยวข้อง จากสภาพดังกล่าวการให้คำปรึกษาสามารถช่วยเหลือบุคคลที่กำลังเผชิญกับสภาวะปัญหาดังกล่าวได้ (อาภา จันทรสกุล, 2535)

การให้คำปรึกษาเข้ามามีบทบาทในการช่วยบรรเทาปัญหาของบุคคลให้ลดน้อยลง ทั้งนี้ วัชร ทรัพย์มี (2533) ได้กล่าวว่าการให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการของสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้ให้บริการปรึกษา (Counselor) ซึ่งเป็นนักวิชาชีพที่ได้รับการฝึกอบรมกับผู้รับบริการ (Counselee) ซึ่งต้องการความช่วยเหลือเพื่อให้ผู้รับบริการเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ได้ปรับปรุงทักษะในการตัดสินใจและทักษะในการแก้ปัญหา ตลอดจนปรับปรุงความสามารถที่จะทำใหตนเองพัฒนาขึ้น สำหรับการให้คำปรึกษานั้นสามารถดำเนินการได้ทั้งเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล ซึ่งแพทเทอสัน, ซี เอส. (2522) กล่าวถึงความแตกต่างของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการให้คำปรึกษารายบุคคลว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษในเรื่องสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกกลุ่ม และต้องสนใจสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิกแต่ละคนด้วยแต่สำหรับการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล ผู้ให้คำปรึกษาจะสนใจเฉพาะสัมพันธ์ภาพของผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษาเท่านั้น และการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มสมาชิกทุกคนจะได้รับประสบการณ์ตรงในด้านการฝึกการรับฟัง การยอมรับผู้อื่น การเข้าใจผู้อื่น การได้เรียนรู้ถึงพฤติกรรมของตนที่ไปกระทบกระเทือนผู้อื่น และพฤติกรรมที่ผู้อื่นมีต่อตน แล้วหาทางปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้มีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน เป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในหมู่สมาชิกด้วยกันซึ่งในการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลจะไม่ได้รับประสบการณ์นี้

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับสุกัลลค์ จารุรัตน์จามร (2535) ที่กล่าวว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนั้นเป็นกระบวนการที่บุคคลซึ่งมีความต้องการตรงกันที่จะปรับปรุงตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือต้องการจะแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งร่วมกัน มาปรึกษาหารือซึ่งกันและกันเป็นกลุ่มโดยมีผู้ให้บริการปรึกษาร่วมอยู่ด้วย สมาชิกในกลุ่มได้แสดงออกถึงความรู้สึกความคิดเห็นของตน ได้ระบายความขัดแย้งในใจ กล้าที่จะเผชิญปัญหา ได้ตระหนักว่าคนอื่น ๆ ก็มีความรู้สึก ความขัดแย้งเช่นเดียวกับตน ไม่ใช่เขาคนเดียวที่มีปัญหาและมีผู้ให้คำปรึกษาที่ยอมรับ เข้าใจเขาเช่นเดียวกับวชิร สุวธรรม (2534) ที่ระบุเน้นถึงการให้คำปรึกษานักเรียนจะเน้นการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมากกว่าการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล และ Ohlsen (1970) ยังเห็นว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจะช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้ที่จะนำความคิดทั่วไปจากกลุ่มมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตนได้ เพราะมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การพัฒนามากกว่าการแก้ปัญหาส่วนตัวหรือการปรับตัวกลุ่มจะเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ตนเองจากกันและกันจากการสนทนาร่วมกันในกลุ่ม เรียนรู้ทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ทักษะการพัฒนาดตนเองจากการมีประสบการณ์ร่วมกันกับกลุ่ม ซึ่งเป็นประสบการณ์ของชีวิตจริงในสังคม จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วกว่าการให้คำปรึกษาประเภทรายบุคคล ด้วยความสำคัญและผลดีของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่สามารถแก้ปัญหาของบุคคลในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นเหตุให้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจำนวนมาก เช่น รุจิราภา ลิทธิปาน (2531) ทำการวิจัยเรื่องผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวทางสังคมกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัยลพบุรี มาลินี ออ์โพธิ์ (2525) ทำการวิจัยเรื่องการทดลองการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน สมพร รุ่งเรืองกลกิจ (2532) ศึกษาเรื่องการใช้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มโดยเพื่อนเพื่อลดปัญหาการปรับตัวในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 พวงเพชร เกษรสมุทร (2535) ศึกษาเรื่องผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวโรเจอร์สต่อการลดความวิตกกังวลในหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะเสี่ยง สุรางค์ นามสูตร (2526) ศึกษาเรื่อง ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อลดความวิตกกังวลด้านการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยครูอุดรดิตถ์ สุวรรณ ทองบัวงาม (2532) ทำการศึกษาเรื่องผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวโรเจอร์สเพื่อลดความวิตกกังวลด้านการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปากน้ำวิทยาคม กรุงเทพมหานคร เป็นต้น

จากข้องานวิจัยบางส่วนที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าผู้ทำการศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มโดยมีตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่เหมือนกันและใกล้เคียงกันมาก หากนำผลของการวิจัยที่ศึกษาในเรื่องเดียวกันมาสรุปเข้าด้วยกันจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปปฏิบัติตามแนวทางการวิจัยของเรื่องนี้

จากความสำคัญของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มดังกล่าวส่งผลให้มีผู้สนใจทำการวิจัยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น รวมทั้งงานวิจัยดังกล่าวในปัจจุบันมีการเผยแพร่อยู่ในวงที่จำกัด ตามสถาบันการศึกษาที่เป็นแหล่งผลิตงานวิจัยเท่านั้น ทำให้ไม่มีการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างกว้างขวางเท่าที่ควร ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการสังเคราะห์งานวิจัยจะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ และผลจากการสังเคราะห์เชิงปริมาณยังทำให้ได้ข้อสรุปใหม่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่น่าเชื่อถือ และสามารถนำข้อความรู้ดังกล่าวไปใช้ปฏิบัติจริงได้อย่างมั่นใจยิ่งขึ้น และการสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะจะทำให้ทราบถึงทิศทางในการวิจัยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในอนาคตต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1.2.1 วิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของงานวิจัยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
- 1.2.2 สังเคราะห์ผลการวิจัยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจำแนกตามชนิดของการให้คำปรึกษา
- 1.2.3 สังเคราะห์เปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและผลการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลจำแนกตามชนิดของการให้คำปรึกษา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

- 1.3.1 งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้เป็นงานวิจัยที่มีอยู่ในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่เปิดสอนในหลักสูตรระดับปริญญาโทที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา
- 1.3.2 งานวิจัยที่นำมาศึกษาเป็นงานวิจัยที่ศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2522-2538 โดยสาเหตุที่ผู้วิจัยกำหนดปี พ.ศ. 2522 เป็นปีแรกเพราะงานวิจัยที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในประเทศไทยเล่มแรกทำการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2522

1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น

การสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะยึดถือข้อมูลที่รายงานในงานวิจัยของแต่ละสถาบัน ซึ่งงานวิจัยของแต่ละสถาบันถือว่าอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling) หมายถึง ผลงานวิจัยที่ใช้เทคนิคของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มดำเนินการกับตัวแปรตามชนิดต่างๆ ซึ่งดำเนินการวิจัยในระหว่างปี พ.ศ. 2522-2538 ที่ปรากฏในห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่เปิดสอน หลักสูตรระดับปริญญาโทเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา

1.5.2 การสังเคราะห์งานวิจัย (Research Synthesis) หมายถึงการรวบรวม ผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมาวิเคราะห์และสรุปเข้าด้วยกันจนได้ ข้อสรุปหรือเกิดความรู้ใหม่ขึ้น ซึ่งดำเนินการสังเคราะห์ได้สองลักษณะคือ การสังเคราะห์เชิง คุณลักษณะ และการสังเคราะห์เชิงปริมาณ

1.5.2.1 การสังเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Synthesis) หมายถึง การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม โดยนำความรู้ หลักการ และระเบียบวิธีทางสถิติมาวิเคราะห์ค่าสถิติที่ปรากฏในงานวิจัยต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุปและความรู้ใหม่ เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม โดยใช้วิธีวิเคราะห์ถ้อยแถลง (Meta-Analysis) และวิธี นับคะแนนเสียง (Voting Method)

(1) การวิเคราะห์ถ้อยแถลง (Meta Analysis) หมายถึงการนำผลการวิจัยที่ใช้ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นตัวแปรอิสระศึกษาตัวแปรตามเดียวกันจำนวน 5 เล่มขึ้นไป มา วิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ เพื่อหาข้อสรุปตามแนวคิดของ Glass และ Hunter โดยใช งานวิจัยแต่ละเรื่องเป็นหน่วยตัวอย่าง และงานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์ต้องรายงานค่าสถิติสำหรับการ วิเคราะห์อย่างครบถ้วน เช่น คะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และในกรณีที่ ไม่สามารถทำการวิเคราะห์ถ้อยแถลงได้ผู้วิจัยจะทำการสังเคราะห์ด้วยวิธีนับคะแนนเสียง และการ สังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ

(2) วิธีนับคะแนนเสียง (Voting Method) หมายถึงการสังเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและรายบุคคลที่ดำเนินการกับตัวแปรตามในชนิดต่างๆ โดยนับจำนวนผลการวิจัยที่มีนัยสำคัญและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเปรียบเทียบกัน และสรุปผลการสังเคราะห์ตามงานวิจัยกลุ่มที่จำนวนมากกว่า

1.5.2.2 การสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ (Qualitative Synthesis) หมายถึงการสรุปเนื้อหาข้อความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มโดยการอ่านและรวบรวมข้อมูลรายงานการวิจัยหลายๆ เรื่องที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งไม่สามารถทำการสังเคราะห์เชิงปริมาณได้ เนื่องจากศึกษาตัวแปรตามชนิดเดียวกันน้อยกว่า 5 เรื่อง หรือมีการรายงานค่าสถิติสำหรับการสังเคราะห์ไม่ครบ

1.5.3 การให้คำปรึกษาในระบะวิกฤติ (Crisis Counseling) หมายถึง งานวิจัยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่ช่วยผู้รับคำปรึกษาเมื่อเผชิญกับความคับข้องใจ หรือมีความยุ่งยากในการดำเนินชีวิต ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับ ความวิตกกังวล ความเครียด สุขภาพจิต อารมณ์เศร้า

1.5.4 การให้คำปรึกษาเพื่อเอื้ออำนาจ (Facilitative Counseling) หมายถึง งานวิจัยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่ช่วยผู้รับคำปรึกษาให้เข้าใจปัญหาของตนเองให้กระจ่าง เข้าใจและยอมรับตนเอง ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งกับปัญหานั้นได้ ได้แก่การให้คำปรึกษาศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัว อคติทัศนคติ การยอมรับตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง ความภูมิใจในตนเอง สัมพันธภาพระหว่างบุคคล การสื่อสารระหว่างบุคคล

1.5.5 การให้คำปรึกษาเพื่อการป้องกัน (Preventive Counseling) หมายถึง งานวิจัยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่ช่วยผู้รับคำปรึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และวางแผนต่างๆ ในชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ได้แก่การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ภาวะทางอาชีพ ความพร้อมทางอาชีพ การรับรู้ทางอาชีพ ทัศนคติทางอาชีพ

1.5.6 การให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาการ (Developmental Counseling) หมายถึง งานวิจัยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่ช่วยผู้รับคำปรึกษาในการบรรลุถึงพัฒนาการส่วนตนในด้านต่างในขั้นใดขั้นหนึ่งของชีวิต ได้แก่การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพ นิสัยและทัศนคติในการเรียน ความรับผิดชอบในการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การพึ่งตนเอง วินัยในตน ความโกรธ พฤติกรรมการกล้าแสดงออก พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับเพศชาย พฤติกรรมการหนีเรียน พฤติกรรมก่อความวุ่นวายเรียน พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรม

การสับบุหรี ความเจริญส่วนบุคคล การดูแลตนเอง ทักษะคิดต่อการพยาบาลผู้ป่วยเอดส์ ทักษะคิดต่อการทะเลาะวิวาท

1.5.7 การให้คำปรึกษาแบบไม่นำทาง หมายถึง การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่ดำเนินการตามแนวคิดของ Carl R. Roger โดยเน้นให้ผู้รับคำปรึกษาได้คิดและตัดสินใจในปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาทำหน้าที่ในการช่วยเหลือให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความเข้าใจ และยอมรับตนเอง

1.5.8 การให้คำปรึกษาแบบนำทาง หมายถึง การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่ดำเนินการตามแนวคิดของ E.G. Williamson โดยผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้เสนอแนะข้อมูลต่างๆ แก่ผู้รับคำปรึกษา ช่วยวิเคราะห์ปัญหาและตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่างๆ ให้แก่ผู้รับคำปรึกษา

1.5.9 การให้คำปรึกษาแบบผสมผสาน หมายถึง การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่ดำเนินการโดยการนำเอาเทคนิควิธีการต่างๆ ของการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางและนำทางมาใช้ผสมกันในการให้คำปรึกษาแต่ละปัญหาตามความเหมาะสมของสถานการณ์

1.5.10 จำนวนสมาชิก หมายถึงจำนวนผู้รับคำปรึกษาที่ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในการวิจัยแต่ละเล่ม

1.5.11 ช่วงเวลาในการให้คำปรึกษา หมายถึงเวลาที่ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง เช่น ใช้เวลาในการให้คำปรึกษา 31-60 นาที 61-90 นาที เป็นต้น

1.5.12 ความถี่ในการดำเนินการให้คำปรึกษา หมายถึงจำนวนครั้งของการให้คำปรึกษาต่อสัปดาห์ เช่น ดำเนินการให้คำปรึกษา 2 ครั้งต่อสัปดาห์ 3 ครั้งต่อสัปดาห์ เป็นต้น

1.5.13 จำนวนครั้งในการให้คำปรึกษา หมายถึงจำนวนครั้งที่ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาทั้งหมด เช่น ให้การปรึกษาทั้งหมด 8 ครั้ง 10 ครั้ง 12 ครั้ง เป็นต้น

1.5.14 สมาชิกที่อายุใกล้เคียงกัน หมายถึง สมาชิกผู้รับคำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีอายุเท่ากันหรือแตกต่างกันไม่เกิน 3 ปี หรือนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในระดับชั้นเดียวกัน

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

การสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1.6.1 ทำให้ทราบถึงลักษณะทั่วไปของงานวิจัยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ให้คำปรึกษาเลือกวิธีการ ขนาดของกลุ่ม ช่วงเวลา ความถี่ และจำนวนครั้งในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

1.6.2 ทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับผลการวิจัยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เพื่อให้ผู้ให้คำปรึกษาสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินการให้คำปรึกษาได้ด้วยความมั่นใจ

1.6.3 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเลือกวิธีการให้คำปรึกษาได้เหมาะสมกับปัญหา